

A PRÍMÁSI LEVÉLTÁR KUTATÁSI SZABÁLYZATA

I. Általános előírások

1. § A jelen kutatási szabályzat a Codex iuris canonici (továbbiakban CIC) 486-491. kánonjai, különösen a 491. k. 3.§-a, az SC Cleri, lit. circ. *De cura patrimonii historico-artistici Ecclesiae* (1971. ápr. 11; AAS 63, 1971, 315-317), valamint az 1992. évi LXIII. tv. a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról, alapján készült, figyelembe véve az 1995. évi LXVI. tv. a közokiratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről; a 10/2002. (IV. 13.) Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumi (NKÖM) rendelet a közlevéltárak és a nyilvános magánlevéltárak tevékenységével összefüggő szakmai követelményekről; és a nemzeti kulturális örökség miniszterének 19/2004. (K. K. 17.) NKÖM utasítását.

2. § A kutatási szabályzat hatálya kiterjed:

a) az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye kezelésében lévő Prímási és Esztergomi Főkáptalani Levéltár történeti iratanyagára, de nem vonatkozik a CIC 490. kánonja szerint létesített titkos levéltárak állományára, sem a Főegyházmegyei Hivatal nyilvánosnak nem minősülő;

b) a plébániai levéltáraknak és egyéb intézményeknek a Prímási Levéltárban letétbe helyezett iratanyagára.

II. A kutatás engedélyezésének sajátos eljárása

3. § A levéltár anyagában való kutatásra a CIC 487. kánon 2. §-a értelmében az illetékes főpásztor, vagy az általános helynök és az irodaigazgató együttesen adhat kutatási engedélyt (vö. 487.k. 2.§., 491.k. 3.§.) A 2.§. a) pontjában említett iratanyag esetében az engedély megadását a főpásztor meghatározott időre a levéltár igazgatójára bízhatja. Az engedélyezés hivatalos dokumentálása az e célra bevezetett nyomtatvány kitöltése útján történik. A nyomtatványnak tartalmaznia kell a kutató személyi adatait, a kutatási téma és évkör megjelölés rögzítésére szolgáló rubrikákat.

4. § Az engedély olyan iratokra vonatkozik, amelyek:

a) 1955. december 31. előtt keletkeztek. A 2025. évtől a kutatható anyag évente egy évvel bővül.

b) nem esnek kutatási korlátozás alá

c) a keletkezését követően már nyilvánosságra hozott levéltári anyag, a fenti engedély birtokában korlátozás nélkül kutatható.

5. § Kutatási engedély annak a személynek adható:

a) aki 18. életévét betöltötte és a levéltári kutatáshoz megfelelő felkészültséggel rendelkezik;

b) aki kötelezi magát a levéltári kutatás szabályainak, valamint az adatkezeléssel kapcsolatok kánonjogi előírások megtartására.

6. § A kutatási engedély egy évre, meghatározott témára szól, de korlátozás nélküli alkalommal megújítható. A kutatási engedély érvényessége ideje alatt megvonandó attól a személytől, aki a levéltárból iratanyagot tulajdonít el; az anyagot szándékosan, vagy gondatlanságból megrongálja; az anyagot engedély nélkül bármilyen eljárással sokszorosítja; a kiadott anyag rendjét önkényesen megváltoztatja, vagy a levéltári anyag felhasználására vonatkozó kikötéseket és személyiségi jogokat megsérti. A kutatási engedély visszavonásáról az ordinárius, vagy az erre felhatalmazott megbízottja dönt.

III. Kutatási korlátozások

7. § Az 1955. december 31. után keletkezett iratok kutatásának engedélyezésére a főpásztor jogosult. Az ilyen levéltári anyag vizsgálatára benyújtott kérelem elutasítása ellen felfolyamodásnak helye nincs.

8. § Tárgyuk alapján az 1955. december 31.-nél korábban keletkezett iratok közül kutatási korlátozás alá esnek és csak a 8. §-ban meghatározott engedély esetében kutathatók a következők:

a) keletkezésük évét követő 100 évig az egyházi anyakönyvek;

b) keletkezésük évét követően 70 évig a világiak és a klerikusok személyi ügyei a schematizmusokban vagy más forrásokban is nyilvánosságra hozott adatok kivételével

9.§ A szentszéki ügyek, peres iratok, házassági semmisséget kimondó iratok – hangsúlyosan szem előtt tartva a CIC 220. kánonjának a magánszféra és a jó hír védelméről szóló rendelkezését, továbbá az 1475. kánon 2. §-ának azt az előírását, hogy a peres iratok és az egyházi peres eljáráshoz beszerzett okmányok másolata – nem adható ki, csak bírói megbízás birtokában. Továbbá nem kutathatók a Quaerele-k.

IV. Az iratanyag reprodukálása

10. § A reprodukálás minden fajtájához külön engedély szükséges.

a) Az engedély birtokában a reprodukció előállítása, csak a levéltár által végezhető. Ettől eltérő eszköz használatára csak különösen indokolt esetben, az ordinárius előzetes írásbeli engedélyével kerülhet sor.

b) A levéltár állományához tartozó iratok adatainak interneten vagy digitális formában való rögzítéséhez és terjesztéséhez a főpásztor írásbeli engedélye szükséges. A letölthetőség engedélyezéséhez elengedhetetlen a helyi ordinárius külön intézkedése. Bizonyos anyagtypusok, különösen a segédletek digitalizálását az ordinárius által előzetesen jóváhagyott terv szerint kell végezni.

c) Amennyiben a kutatott anyagról a levéltárban, bármilyen eljárással készített másolat (fénykép, mikrofilm, digitális felvétel) található, célszerű azt a kutató rendelkezésére bocsátani, hacsak az eredeti használata különösen nem indokolt.

V. A kutatás helye

11. § A kutatás a CIC 491. kánon 2. §-a értelmében levéltár kutatótermeiben történik.

12. § A levéltár a kutatóterem nyitvatartási idejét, illetve az intézmény általános és a konzultációt lehetővé tevő személyi elérhetőségeit közzé teszi.

13. § A levéltáros feladata a kutatók ellátásában:

a) megadja mindazon felvilágosítást, amely a kutatómunka megkezdéséhez és a folyamatos kutatáshoz szükségesek;

b) felel a kutató számára kiadott iratanyagért, fenntartva a kutató személyes anyagi felelősségét;

c) nyilvántartja a használt levéltári anyagot;

d) elkészíti a levéltár működésének a kutatók számára és eseteire vonatkozó saját statisztikáit, továbbá ezekből az adatokból továbbítja – az arra illetékes egyházi és állami szervek felé az egyházi, illetve állami jogszabályban előírt adatokat.

VI. A levéltári anyag kölcsönzése

14. § Az iratanyagot csak a főpásztor írásbeli engedélyével lehet– hivatalos használatra hivataloknak, vagy intézményeknek, de semmi esetre sem magánszemélyeknek – a következő célokra kölcsönzi:

- az arra illetékes egyházi hatóság által engedélyezett másolás, reprodukálás, amennyiben az intézmény saját eszközeivel ez nem valósítható meg;
- egyházi hatósági felhasználás (pl. egyházi peres ügyek esetében);
- kiállítás.

VII. Vegyes rendelkezések

15. § A kutatási lehetőségért és az engedélyezett reprodukálásért az ordinárius évente meghatározott díjat állapít meg.

16. § A kutató az iratanyag felhasználása és az adatok publikálása során köteles tiszteletben tartani az 1992. évi LXIII. tv. személyi adatok védelmére; az 1999. évi LXXVI. tv. a szerzői jogról; továbbá a CIC 220. kánonjának előírásait. Ezen felül köteles megjelent munkája egy példányát megküldeni a kutató levéltár könyvtára részére. Amennyiben különnyomattal nem rendelkezik, köteles a vonatkozó bibliográfiai adatok pontos közlésére.

17. § A jelen rendelkezést az Esztergom-Budapesti érsek adta ki, azon változtatásokat eszközölni egyedül ő jogosult (CIC 491. k. 3. §.) A rendelkezés 2005. március 1-én lép hatályba.

Esztergom, 2005. február

Dr. Erdő Péter
bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek